БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Шарҳи моҳонаи таваррум • Апрели 2018

Сатҳи таваррум дар моҳи апрели соли ҷорӣ ба 0,5 фоиз баробар шуд, ки нисбат ба ҳамин моҳи соли гузашта ба андозаи -0,7 банди фоизӣ (б.ф.) кам мебошад. Қобили зикр аст, ки сатҳи таваррум дар умум аз сатҳи интизоришаванда каме баланд ҷамъбаст гардида, пас аз ду моҳи коҳишёбӣ (фев.-мар. с. 2018 ба андозаи -1,1 фоиз) ба нишондиҳандаи мусбӣ баробар шуд.

Ба таваррумӣ ҳосилшуда асосан қиматшавии нархи маҳсулотҳои хӯрокворӣ ба андозаи 0,9 фоиз (саҳм дар таваррум 0,5 б.ф.) ва молҳои ғайрихӯрока 0,2 фоиз таъсир расонид. Ҳамзамон, коҳишёбии арзиши хизматрасониҳои пулакӣ ба аҳолӣ низ ба андозаи -0,1 фоиз ба қайд гирифта шуд.

Бояд қайд намуд, ки таваррум асосан аз ҳисоби таъсири омилҳои мавсимӣ ба вуқӯъ пайваст. Инчунин, дар нимаи дуюми моҳ афзоиши фишорҳои беруна ба қурби пули миллӣ нисбатан таъсири худро ба нархи баъзе аз молҳои воридотӣ расонид.

Таваррумӣ солона бошад, тавре интизор мерафт, раванди коҳишёбии худро идома дода, дар моҳи апрел ба 1,9 фоиз баробар гардид, ки ин нишондод нисбат ба моҳи қаблӣ ба андозаи -0,6 б.ф. кам мебошад.

Саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ, ки ҳиссаи он дар сабади истеъмолии кишвар 55,5 фоизро ташкил медиҳад, дар таваррумӣ солона 0,2 б.ф., маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ 1,1 б.ф. ва хизматрасониҳо 0,6 б.ф.-ро ташкил намуд.

Интизор меравад, ки коҳишёбии сатҳи таваррумӣ солона муваққатӣ буда, то нимаи аввали соли ҷорӣ идома ёфта, дар интиҳои сол дар доираи нишондиҳандаи мақсадноки пешбинишуда ҷамъбаст хоҳад ёфт.

Сатҳи таваррумӣ аслӣ,* ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд, дар моҳи апрели соли ҷорӣ[2] бе тағйир ҷамъбаст гардида, бо арзёбии солона ба 1,8 фоиз[1] баробар шуд. Ба ин раванд нисбатан муътадил будани сатҳи нархҳои маҳсулоти тайёри хӯрокворӣ (маҳсулоти гӯштӣ, маҳсулоти ширӣ, равғани растанӣ ва ҳайвонот), маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ (маводи шустушӯй ва доруворӣ) ва хизматрасониҳои дар таваррумӣ аслӣ ба ҳисоб

Таваррумӣ моҳона ва солона, бо %
(манбаъ: Агентии омор)

Афзоиши гурӯҳи нархҳои истеъмолӣ ва саҳми сохтории он дар таваррум, бо % солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

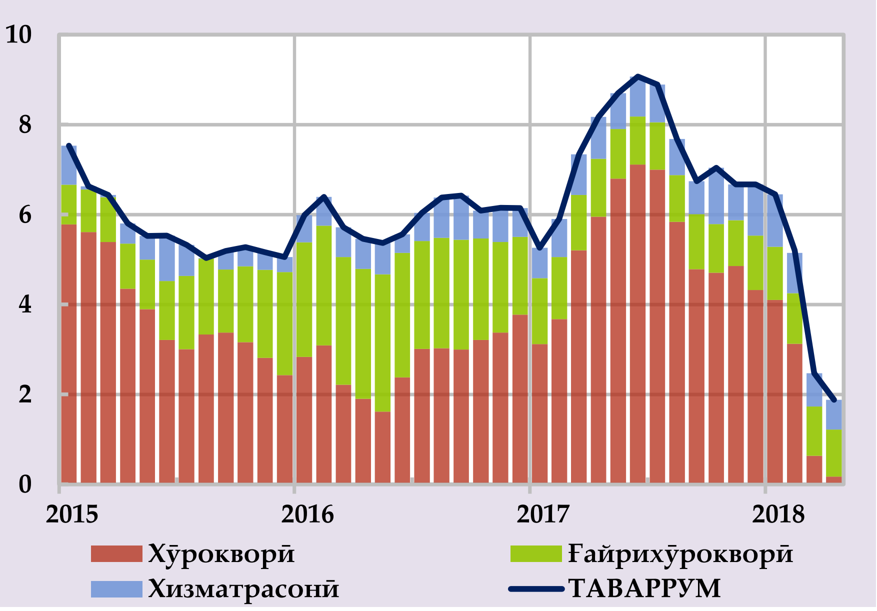

Ҳадафи мақсадноки таваррумӣ солона барои давраи миёнамуҳлат, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

гирифташаванда (аз ҷумла, хизматрасониҳои маишӣ) бештар саҳмгузорӣ намуданд.

Дар пуёи тағйирёбии ғайриаслии таваррум (гурӯҳи нархҳои истеъмолие, ки дар ҳисоби таваррумӣ аслӣ истисно мегарданд) мушоҳида кардан мумкин аст, ки поёнравии нисбии нархи бархе аз маҳсулоти хоми хӯрокворӣ дар моҳи апрели соли 2018 нисбат ба моҳи қаблӣ ба назар расид. Аз ҷумла, нархҳои маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, асосан аз ҳисоби коҳишёбии нархи моҳонаи биринҷ (-0,3% м/м ё 3,2% с/с), шакар (-1,1% м/м ё -17,3% с/с), картошка (-2,4% м/м ё -19,6% с/с), бехпиёз (-14,5% м/м ё 39,4% с/с), нахӯд (-2,7% м/м ё -5,2% с/с), помидор (-2,8% м/м ё -49,7% с/с), бодиринг (-55,1% м/м ё 21,3% с/с) ва ғайра ба амал омад. Дар баробари ин, вобаста аз таъсири омилҳои мавсимӣ ва таклифот, нархҳои тухм (4,7% м/м ё 2,4% с/с), себ (23,0% м/м ё 16,9% с/с), сабзӣ (29,2% м/м ё -30,3% с/с) ва лимон (23,4% м/м ё 1,4 маротиб с/с) раванди афзоишёбӣ доштанд.

Нархи хизматрасониҳои маъмурӣ (0,0% м/м ё 0,6% с/с) бошад, дар ин моҳ новобаста аз афзоишёбии нархи гази моеъ (3,3% м/м ё 9,8% с/с) бетағйир ҷамъбаст гардид, ки ба ин раванд коҳишёбии арзиши пардохти нақлиёти ҳавопаймо (-4,2% м/м ё -15,3% с/с) мусоидат намуд.

Бонки миллии Тоҷикистон сиёсати пулию қарзии шаффоф ва пайгиронаро амалӣ намуда, истифодаи фишангҳои монетарӣ ва асъорӣ, пеш аз ҳама меъёри бозтамвилро ҷиҳати танзими ҳаҷму арзиши пул ва бартараф намудани таъсири фишорҳо ба сатҳи нархҳо ва ба ин васила ноил гардидан ба ҳадафи мақсадноки таваррум равона менамояд.

Таваррумӣ аслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

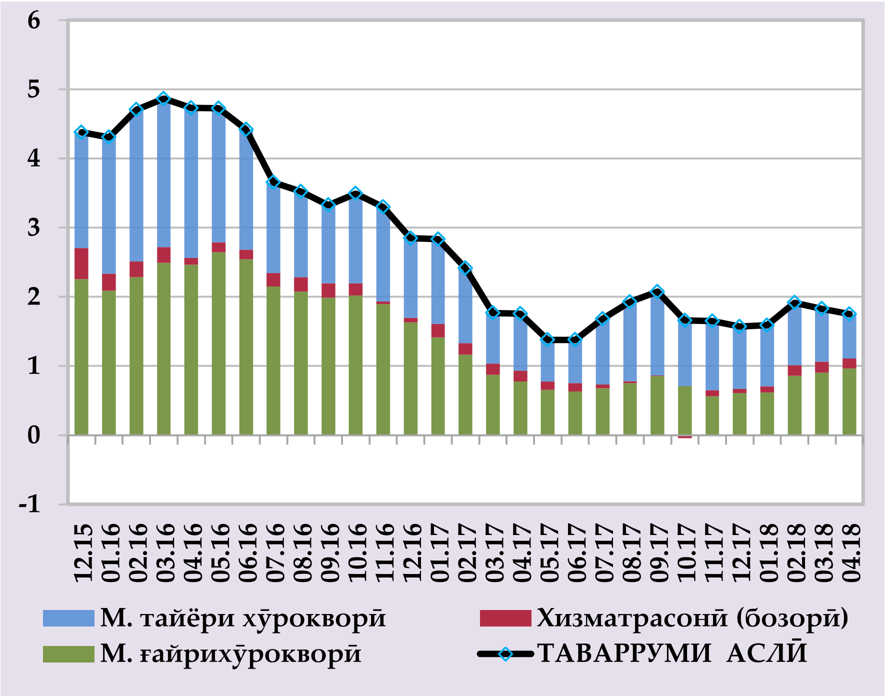

Таваррумӣ ғайриаслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

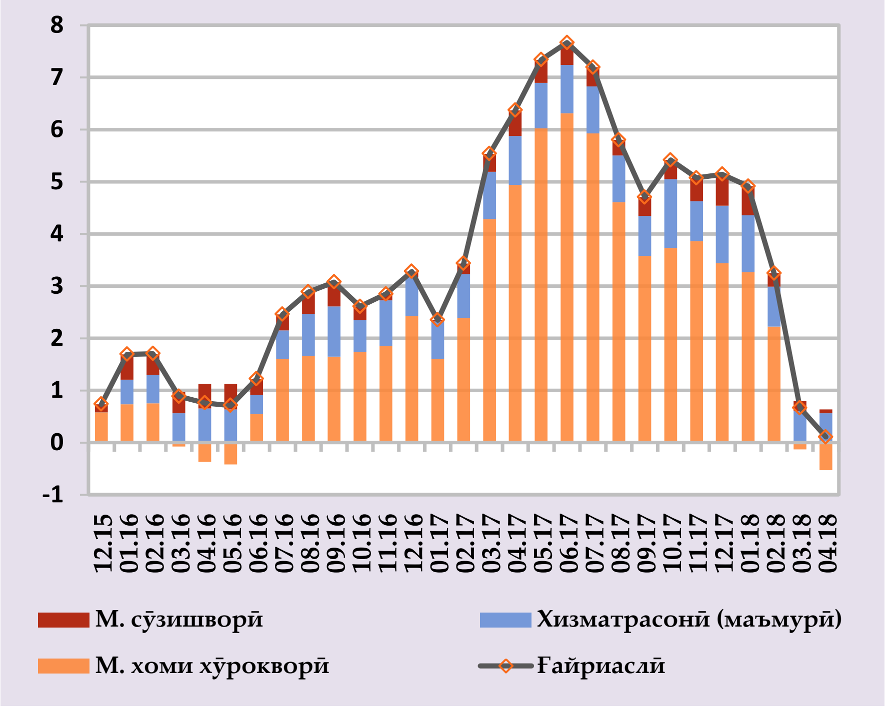

[1]- с/с – сол нисбат ба сол (тағйирёбии солона)
[2] - м/м – моҳ нисбат ба моҳ (тағйирёбии моҳона)

Дар ҷаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон, ки 2 августи соли 2017 баргузор гардид, Бонки миллии Тоҷикистон ҷиҳати гузариш аз низоми ҳадафгирии нишондиҳандаҳои монетарӣ ба низоми ҳадафгирии таваррум, нишондиҳандаи мақсадноки таваррумро барои давраи миёнамуҳлат муқаррар ва нашр намуд.

**- Таваррумӣ аслӣ, ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд бо мақсади баҳодиҳӣ ва таҳлили чараёни доимии тағйирёбии сатҳи нархҳо дар асоси маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Агентии омор) аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Ҳамчун яке аз қисматҳои таркибии таваррумӣ умумӣ (намояи нархҳои истеъмолӣ) таваррумӣ аслӣ раванди устувор ва дарозмуддати тағйирёбии нархҳоро, ки зери таъсири омилҳои талаботи дохилӣ ва монетарӣ ба вуҷуд омадааст, инъикос менамояд. Усули асосии ҳисоби таваррумӣ аслӣ - усули истисноӣ буда, он бо роҳи хориҷ кардани номгӯи алоҳидаи маҳсулот ва хизматрасониҳои тамоюли тағйирёбии зиёд дошта, ки бо тағйирёбии аслии сатҳи нархҳо алоқаманд нест, ҳисоб карда мешавад. Аз сабади намояи нархҳои истеъмолӣ номгӯи маҳсулоти бо лаппишҳои кӯтоҳмуддат ва гузарандаи аз таъсири омилҳои ғайримонетарӣ вобастабуда, аз ҷумла омилҳои таклифот (нархҳои ҷаҳонӣ, шароити табиӣ), мавсимӣ ва маъмурӣ хориҷ карда мешаванд. Яъне, дар ҳисоби таваррумӣ аслӣ маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, маводи сӯзишворӣ ва хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда ба инобат гирифта намешаванд.

Намояи нархҳои истеъмолӣ

	Вазн,%	тағйирёбии солона,%							Апрел, тағйирёбии моҳона,%
		2015	2016	2017	2018				
					Январ	Феврал	Март	Апрел	
Таваррум	**100,0**	**5,1**	**6,1**	**6,7**	**6,5**	**5,2**	**2,5**	**1,9**	**0,5**
Маҳсулоти хӯрокворӣ ва нӯшокиҳои беспирт	**53,1**	**3,8**	**6,4**	**7,7**	**7,3**	**5,4**	**0,9**	**0,0**	**1,0**
Нон ва маҳсулоти нонӣ	17,5	9,1	-2,5	-0,8	-0,9	-1,4	-3,4	-4,2	0,0
Биринҷ	2,9	11,6	-9,2	-6,9	-7,0	-5,4	1,9	3,2	-0,3
Орд	10,7	7,8	-3,0	0,3	0,2	-0,6	-6,0	-7,5	0,3
Гӯшт ва маҳсулоти он	8,3	-10,2	3,7	13,8	14,0	13,4	13,5	8,9	0,0
Гӯшти гов	5,4	-14,3	3,2	14,7	15,0	14,1	14,0	7,8	1,0
Тухм	1,5	5,5	12,0	1,0	0,1	1,9	-0,6	2,4	4,7
Шир ва маҳсулоти ширӣ	1,7	7,3	0,4	4,4	3,7	4,6	2,3	5,0	-0,8
Шир	0,5	16,1	-7,2	6,3	6,3	4,5	-2,2	4,1	-2,0
Равғани растанӣ ва ҳайвонот	5,7	12,7	11,3	1,3	0,0	-1,6	-2,5	-2,2	0,7
Меваҷот	4,3	12,3	16,7	-1,8	-0,3	3,9	6,4	15,7	9,0
Сабзавот	6,6	-12,4	16,5	40,2	37,1	21,2	-6,4	-9,7	-1,1
Шакар	2,4	19,3	15,0	-6,7	-7,3	-7,9	-10,1	-17,3	-1,1
Нӯшокиҳои беспирт	1,3	13,7	19,9	1,6	2,7	0,3	0,6	2,0	1,4
Хӯроки умумӣ*	**0,9**	**14,9**	**19,9**	**2,7**	**2,7**	**3,9**	**3,9**	**3,9**	**0,0**
Нӯшокиҳои спиртдор ва тамоку	**1,4**	**15,9**	**11,8**	**6,2**	**6,2**	**7,1**	**8,0**	**8,2**	**0,2**
Маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ	**29,2**	**7,9**	**5,7**	**4,4**	**4,3**	**4,1**	**4,0**	**3,8**	**0,2**
Либос ва пойафзол	9,7	9,2	14,5	9,2	2,5	2,7	3,0	3,8	0,7
Масолеҳи таъмир ва сохтмон	3,7	2,2	-0,9	2,4	2,5	4,9	4,9	5,5	0,4
Маводи шустушуй	1,8	15,5	1,2	4,0	3,1	4,0	4,0	3,3	-0,7
Доруворӣ	2,9	24,7	14,1	1,0	0,7	2,2	2,2	0,8	-1,6
Сӯзишвории нақлиёт	2,0	-7,0	2,9	27,7	25,9	17,2	14,1	8,9	0,6
Дигар намуди сӯзишворӣ	1,3	19,0	3,0	0,9	0,4	-7,7	-8,1	-8,1	0,0
Васоити нақлиёт	0,9	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Лавозимот ва ашёи дигари истифодабарии шахсӣ	1,5	7,6	7,1	8,6	7,3	8,5	9,1	9,5	0,3
Хизматрасониҳо	**15,2**	**2,2**	**4,5**	**7,7**	**7,9**	**6,0**	**5,0**	**4,5**	**-0,1**
Манзилӣ-коммуналӣ	5,2	3,2	9,8	17,5	17,1	12,6	11,7	11,3	0,7
Иҷорапулии манзил	0,2	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	1,4	0,0
Обтаъминкунӣ ва партовбарорӣ	0,7	20,1	5,1	9,1	11,6	8,4	8,4	8,4	0,0
Қувваи барқ	2,6	0,0	28,6	14,7	15,0	15,0	15,0	14,9	0,2
Оби гарм	0,0	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Газ	1,1	-6,3	-6,6	40,1	35,7	13,4	8,5	7,2	3,1
Нақлиёт	4,4	-2,3	-1,4	2,8	5,0	3,3	0,7	-0,2	-1,1
Алоқа	1,6	0,8	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Маориф	1,6	2,6	11,3	5,3	2,0	1,5	1,5	1,5	0,0
Тандурустӣ	0,8	14,0	1,9	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0
Маишӣ	1,9	12,3	5,2	1,1	0,9	1,3	1,5	1,5	0,0

** - Ошхона, қаҳвахона ва тарабхонаҳо*